

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio septima. Vtrum conueniens fuerit Christum ascendere super
omnes cœlos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

5 RESPONSO. Dicenda sunt duo. Primum est quod conueniens fuit Christum inducere aliqua argumenta ad probandum suam resurrectionem. Secundum est quod illa argumenta fuerunt sufficientia ad probandum illud propter quod inducebantur.

6 Propter primum sciendum est quod argumentum ad præsens dupliciter dicitur. Vno modo ratio rei dubie faciès fidem. Alio modo sensibile signum quod inducitur ad manifestationem alicuius dicti vel facti, sicut dicitur Gen. 29. de vxore Putipharis quæ in argumentum fidei retentum pallium ostendit marito. Primo modo accipiendi argumentum Christus non probauit resurrectionem suam per argumenta nisi assumendo auctoritates scripturæ, quia quum resurrectio Christi excederet humanam rationem, non potuit proprie probari per talia principia quæ essent nota lumine rationis naturalis. Oportet enim principium ex eodem genere assumi cum conclusione, vt dicitur primo Poetica. Et ideo ad eam probandam accepit auctoritatem scripturæ cum dicit Luc. ultimo. Oportet omnia impleri quæ scripta sunt in lege, & Psal. & Prophetis de me. De ratione enim naturaliter demonstrante dicit Ambr. tolle argumenta vbi fides quaeritur. Si autem accipiatur argumentum secundo modo sic Christus suam resurrectionem argumentis declarauit in quantum adhibuit quædam signa eiusdem, quibus verè se resurrectisse ostendit, quæ quidem signa non fuerunt adhibita, quasi ex necessitate conclusionis resurrectionis, sed tanquam nata inclinare mentem ad fidem resurrectionis. Et hoc fuit necessarium propter duo. Primum propter discipulos eo quod corda eorum propter ignominiam passionis quæ viderant non erant bene disposita, vt fidem resurrectionis acciperent, vnde ipse dicit Luc. vltimo. O stulti & tardi corde ad credendum. Et Marc. ultimo. Exprobrauit incredulitatem eorum, & duritiam cordis &c. Secundum propter illos quibus prædicare debent, vt per huiusmodi signa eis ostensa illorum testimonium redderetur efficacius, & sic facilius eis crederetur. Vnde i. Ioan. i. dicitur. Quod vidimus, & audiuius de verbo vite, & manus nostræ contractauerunt hoc testamur. Et sic patet primum.

7 Quantum ad secundum sciendum est quod Christus resurrectionem suam dupliciter manifestauit scilicet, testimonio & argumento seu signo. Et vtraque manifestatio fuit sufficiens in suo genere ad inclinandum mentem in fidem resurrectionis. Vnus est enim duplici testimonio, quorum neutrum potest repelli rationabiliter. Primum fuit testimonium angelorum qui resurrectionem annuntiauerunt mulieribus, vt patet per omnes Euangelistas. Aliud fuit testimonium scripturarum quas ipse proposuit ad ostensionem suæ resurrectionis, vt ipse dicit Lucæ ultimo. Argumenta etiam seu signa fuerunt sufficientia ad ostendendum resurrectionem suam ex parte corporis & ex parte animæ. Ex parte quidem corporis ostendit tria, scilicet quod corpus suum esset verum & solidum, non phantasticum & æreum.

8 Item quod esset humanum, & quod esset idem numero quod prius. Primum ostendit per hoc quod corpus suum palpabile præbuit, vnde Luc. vltimo. Palpate & videte, quonia spiritus carnis & ossa non habet sicut videtis me habere. Secundum ostendit demonstrando eis humanam effigiem quam soliti erant videre & humanis oculis intueri poterant. Quod autem dicitur Marc. vltimo. quod ostensus est in alia effigie duobus euntibus in villam, de quo etiam Lucas facit mentionem. Non est intelligendum quod dispositio corporis Christi quoad figuram & colorem mutata sit, sed sic apparuit illis discipulis, aut ex interiori eorum dispositione quia eum resurrectisse non credebant. Vnde non ponebant se ad perquirendum propria indicia, quibus possent eum cognoscere, sicut etiam nobis accideret si videremus aliquem quem crederemus mortuum, inaxime si eum in alio habitu videremus, aut quia dato quod visui eorum representaretur Christus in specie qua soliti erant eum primo videre, tamen diuina virtute impediabantur ne sequerentur iudicium talis apprehensionis, vt sic ea quæ exterius agebantur conformarentur his quæ in eorum cordibus erant. Amabant enim & dubitabant, & ideo præsentem deum habebant, & eis apparuit ratione amoris, & non cognoscebant ratione dubitationis. Tertium scilicet quod esset idem

numero corpus quod prius habuerat manifestauit ostendendo vulnera cicatrices, vnde ipse dicit Luc. vi. Vide manus meas & pedes meos, quonia ego ipse sum. Ex parte autem animæ ostendit eis veritatem suæ resurrectionis per opera triplicis vitæ. Primum quidem per opus nutritiæ in hoc quod cum discipulis suis manducauit & bibit, vt dicitur Luc. vltimo. & Act. i. Secundum per opus sensitivæ in hoc quod discipulos allocutus est, & eis ad interrogata respondit in quo ostendit se videre & audire. Tertio per opera intellectiue in hoc quod cum eis differuit de scripturis. Et vt nihil deesset ad cõplementum manifestationis ostendit se diuinam potentiam habere in hoc quod subito ab oculis eorum disparuit, & clausis ianuis intrauit ad eos.

9 Ad primum argumentum dicendum quod illa argumenta sufficientia fuerunt ad probandum illud propter quod inducebantur. Non enim inducebantur ad demonstrationem probandum resurrectionem, quia talis demonstratio euacua: fides, vel meritum fidei. Non enim poterat ex illis omnibus demonstratiue concludi Christum resurrectisse, eo quod filius dei potuit de nouo assumere materiam talem per omnia qualem ostendit eis non recusando primam sed inducebantur tanquam quædam signa nata conuenienter inclinare mentem ad credendum eius resurrectionem, & talis manifestatio non euacuat fidem, nec meritum fidei.

10 Ad secundum dicendum est quod dato quod singula argumenta per se sumpta non fuissent ad manifestandum Christi resurrectionem, omnia tamen simul sumpta sufficiebant, ad inclinandum mentem ad ascensum, maxime propter scripturam testimonium, & dicta angelorum. Quod autem inducitur de angelis apparentibus in corporibus assumptis, dicendum quod angeli sic apparentes non assererebunt se esse homines sicut Christus asseruit se esse verum hominem. Et iterum aliter Christus manducauit, & aliter angeli. Quia corpora ab angelis assumpta non erant vitæ & animata, non erat ibi vera comestio, licet enim ibi esset vera cibi sumptio, contritio & tractatio in partem interiorum corporis assumpti, non tamen erat ibi digestio & conuersio cibi in illud corpus, vnde & angelus dicit Tob. 10. Cum essem vobiscum videbar comedere & manducare & bibere vobiscum, sed ego cibo inuisibili vtor. Quia verò corpus Christi fuit verè animatum vera fuit eius comestio quoad omnia prædicta, vt enim Aug. dicit, de ciuitate dei. Non potestas, sed egestas edendi corporibus resurgentium auferret. Et Beata dicit quod Christus comedit potestate, sed non egestate.

11 Ad tertium dicendum quod articularum quidam sunt de diuinitate & isti non poterunt probari ad sensum, sed per miracula, & auctoritates scripturæ, & sic probati sunt quæ probatione indigerunt, sed quia passio & ascensio in seipsis visæ sunt, ideo probatione non indigerunt, resurrectio autem in seipsa non fuit visæ, propter quod ad eius probationem conueniens fuit inducere argumenta.

QVÆSTIO SEPTIMA.

Vtrum conueniens fuerit Christum ascendere super omnes caelos.

Tho. 3. q. 57. art. 2. q. 4.

CIRCA tertium principale, scilicet, circa ascensionem quaeruntur duo. Primum est vtrum conueniens fuerit Christum ascendere super omnes caelos. Et videtur quod non, quia Filius dei humanam naturam assumpsit propter salutem nostram, sed magis fuisset nobis salutare quod semper fuisset nobiscum conuersatus quam quod per ascensionem recessisset a nobis, vt ipse dicit discipulis Lucæ. 17. Venient dies quando desiderabitis vnum diem Filii hominis & non videbitis, ergo non fuit conueniens ipsum per ascensionem recedere a nobis.

2 Item in Christo non est nisi duplex natura diuina. scilicet humana, sed secundum neutram earum conueniebat Christo in caelum ascendere, ergo &c. Probatio minoris quæ enim secundum diuinam naturam ei non cõpeteret in caelum ascendere, clarum est, quia secundum illam est vbique, nec secundum humanam, quia eiusdem est ascendere in caelum, cuius est descendere de caelo, secundum illud Ioan. 3. Nemo ascendit in caelum nisi qui de caelo descendit, sed secundum humanam naturam non descendit de caelo, quia secundum illam ibi nunquam fuerat, quare &c.

3 IN CONTRARIUM est q̄ dicitur Eph. 4. Qui descendit ipse est, & qui ascendit super omnes caelos. Et arguitur per rationem, sicut Christus ostendit nobis viam salutis sic conueniens fuit ipsum in caelum ascendere.

4 RESPONSO. Dicenda sunt duo. Primo an conueniens fuerit ipsum in caelum ascendere. Secundo est secundum quam naturam, scilicet diuinam an humanam competeat ei ascendere.

5 Quantum ad primū sciendum est q̄ Christum ascendere in caelum fuit conueniens ex parte Christi, & ex parte nostra. Ex parte Christi propter duo. Primo quia locus debet esse proportionatus locato, Christus autem per resurrectionem inchoauit vitam immortalē & incorruptibilem, ergo fuit conueniens q̄ transferretur ad locum incorruptionis. scilicet ad caelum, & non remaneret in terra ubi est locus generationis & corruptionis. Secundo quia Christus debebat omnino illud quod ad gloriam pertinet, sed eolum empyreum pertinet ad gloriam tanquam locus congruentis & quasi quoddam premium accidentale, ergo conueniens fuit Christum post resurrectionem ad caelum empyreum ascendere.

6 Aduertendum est tamen quod non decuit, ut post resurrectionem statim in caelum ascendere, sed potius debuit cum discipulis aliquandiu conuersari, ut ois dubitatio resurrectionis eius tolleretur, quia si tantū semel apparuisset, potuisset videri fuisse aliqua illusio. Item propter consolationem discipulorum qui de morte sua contristati fuerant. Et ideo dicitur Act. 1. quod praebeuit seipsum viuum post passionem suam per dies. 40. apprensus eis, ubi dicitur quaedam glosa, q̄ per. 40. horas mortuus fuerat totidem diebus fuit viuere confirmatus, quia consolatio ditina excedit tristitiam humanā. Ex parte etiā nostra fuit conueniens Christum in caelum ascendere propter tria. Primo ut nos induceret quasi in possessionem corporalem caeli quod nobis pretio sanguinis sui acquisierat. Quāuis enim per passionem Christi amota fuerint omnia impedimēta nostrae salutis & omnia bona nobis acquisita quoad meritum, oportuit tamen ut per effectū induceremur in possessionem corporalem eorum.

7 Bona autem glorie in tribus consistunt in visione diuinae essentiae, & in possessione huius deducti sumus per descensionem Christi ad inferos, secundū hūc enim effectū dicitur ad inferos descendisse, ut dictū fuit prius. Item in gloria corporis, & hūc Christus inchoauit in sua resurrectione. Item in loco congruo, & in eius possessionem induciti sumus per Christum in sua ascensione.

8 Secundo fuit conueniens ad nostrae spei subleuationem, per hoc enim q̄ Christum naturam humanā collocauit in caelo dedit nobis spem illuc perueniendi, vnde ipse dicit Ioan. 14. Si abiero & preparauero vobis locum, ite- rum veni & accipiam vos ad me ipsum. Et Leo papa dicit quod dum humanā conditionē syderibus importauit caelum posse patere creditibus monstrauit. Tertio ad erigendum charitatis affectum ad caelestia, ut dum Christum non secundum carnem cognoscimus ipsi magis spiritaliter coniungamur, ac per hoc efficiamur magis idonei ad dona spiritus sancti recipienda, propter quod dicitur Ioan. 16. Expedit vobis ut ego vadā, si enim non abiero patet non veniet ad vos, & sic patet primum.

9 Quantum ad secundum, scilicet secundum quam naturam conueniebat Christo in caelum ascendere. Aduertendum est q̄ ly secundum potest denotare conditionem subiecti, vel principii actiui. Si denotet conditionem subiecti sic ascendere in caelum non potuit in Christo conuenire secundum naturam diuinam, sed solum secundum humanā, secundū quā non fuit vbiq̄, sed in certo loco constituebatur, & vero motui subiecti poterat, non sic autem secundum naturam diuinam quae vbiq̄ est, & immutabilis. Si verō ly secundum denotet conditionem principii actiui sic Christus ascendit in caelum secundum naturam diuinam, & non secundum humanam, quia virtute diuinitatis ascendit & non virtute humanitatis, vnde Aug. in ser. de Ascensione dicit, de nostro fuit q̄ filius Dei pepedit in cruce, de suo verō q̄ ascendit. Et probatur per rationem, quia in ascensu Christi ad caelum oportuit duo corpora esse simul, scilicet corpus Christi cū sphaera inferioribus nisi dicamus caelum diuisibile, sed duo corpora non possunt

esse simul quacumq̄ virtute creata, ergo per virtutem creatam non potuit corpus Christi usq̄ ad caelum empyreum ascendere. Non propter hoc tamen fuit ascensus ille violentus, nec pure naturalis, sed praeter naturam, vel supra naturam, cuius ratio est, quia ille motus ad quem natura corporis non inclinatur, nec ad eius oppositum non est naturalis, nec violentus, sed praeter naturam, vel supra naturam, ad motū enim naturalem inclinatur natura mobilis.

Et in contrarium motus violentus propter quod ubi natura mobilis non inclinatur ad talem motum vel ad oppositum, huiusmodi motus non est naturalis, nec violentus ut dictū fuit. 2. lib. de motu caeli, natura autem corporis glorificati non inclinatur ad ascensum alioquin descensus esset violentus, nec ad oppositum scilicet ad descensum, quia ad corporibus gloriosis ut plenius sint subiecta spiritui remouetur inclinatio grauitatis, sicut inclinatio calidi & frigidi prout tendit ad subiecti corruptionem, relinquitur ergo quod talis motus fuit praeter naturam, vel supra naturam, quatenus creatura nata est obedire virtuti creatoris quae ad nutum assinit voluntati beatorum.

10 Ad primū argumentum dicendum quod ascensio Christi in caelum magis nobis utilis fuit q̄ praesentia corporis fuisse, primo quia videntes eum in forma humana qua erat minor patre, non ita de facili crederemus eum aequalem patri, ut dicit quaedam glosa super Ioan. Secundo quia eum non spiritaliter sed carnaliter diligemus cū eo corporaliter conuersantes quod est de imperfectione dilectionis. Quod autem dicit Luc. 17. venient dies, & c. intelligitur q̄ fideles circa tempora Antichristi desiderabunt aduentum Christi, & non veniet ita cito ut vellent, & non intelligitur in sensu illo in quo arguebatur.

11 Ad secundū dicendum q̄ Christo competeat ascendere secundum naturam diuinā si ly secundum notet conditionem principii actiui: si verō notet conditionem subiecti sic competit ei ascendere secundum naturam humanam. Et quod dicitur q̄ secundum illam non descendit, verum est localiter, tamen secundum eam dicitur filius dei descendisse non per motum, sed per effectum, hoc est secundum exinanitionem qua cum in forma Dei esset forma serui suscepit. Per hoc autem quod ipse dicit Ioā. 3. Nemo ascendit in caelum nisi qui descendit de caelo, solum notatur identitas personae ascendentis, & descendētis, & non conditio subiecti.

QUESTIO OCTAUA.

Vtrum Christus ascenderit super conuexum caeli empyrei.

Thom. 3. q. 37. ar. 4.

Secundo quaeritur vtrum Christus ascendit supra conuexum caeli empyrei. Et videtur quod sic, quia corpora quanto sunt nobiliora tanto sunt superiora, ut patet in ordine elementorum, sed corpus Christi gloriosum quale fuit post resurrectionem fuit nobilissimum inter omnia corpora, ergo ipsi debetur q̄ sit supra omnia alia corpora, & ita supra conuexum caeli empyrei.

2 Ad idem est quod dicitur Ephe. 4. ascendit super omnes caelos, quod non videretur esse verum, nisi ascendisset supra caelum empyreum.

3 IN CONTRARIUM est quia supra & infra sunt differentiae loci, sed supra caelos non est locus, ergo Christus non potuerit ascendere supra caelos.

4 RESPONSO. Aliter dicendum est ad questionem istam, si quaeratur de possibilitate, & aliter si quaeratur de congruitate.

5 Si enim quaeratur de possibilitate sic dicendum est q̄ Christus potuit ascendere supra omnes caelos ita ut esset supra conuexum caeli empyrei, quod patet dupliciter. Primo quia Deus potest separare a corpore omne quod non est de ratione corporis. Sola enim separatio talium includit contradictionem, sed de ratione corporis non est esse in loco cum vltima sphaera non sit in loco, ergo Deus potest facere q̄ corpus Christi sit extra omnem locum puta supra conuexum caeli empyrei. Secundo quia Deus potest facere locū sine corpore, ergo potest facere corpus sine lo-